

Pla de Sanejament de Barcelona

**Planificació sostenible i adaptada al canvi climàtic
de les actuacions de clavegueram, col·lectors,
dipòsits pluvials i drenatge urbà**

INFORME DE PARTICIPACIÓ CIUTADANA

Sessió de participació, 28 d'abril de 2021

Índex

---

1. Programa i metodologia de la sessió	3
1.1 Programa de la sessió.....	3
1.2 Metodologia de treball.....	3
2. Resultats de la sessió	5
2.1 Resultat de les dinàmiques participatives de benvinguda	5
2.2 Resultats de les dinàmiques.....	7
2.3 Presentació del dipòsit de regulació d'aigües pluvials de Rambla Prim.....	9
2.3 Espai de preguntes i de debat.....	9
3. Tancament de la sessió	11

1. Programa i metodologia de la sessió

1.1 Programa de la sessió

La sessió s'ha desenvolupat seguint la següent estructura:

PART	HORA	PROGRAMA	RESPONSABLE
1	18:00h	Benvinguda	Anthesis Lavola
	18:05h	Obertura institucional i presentació de la sessió	Carme Ruiz, Comunicació i Participació. Ecologia Urbana
	18:10h	Dinàmiques participatives de benvinguda	Anthesis Lavola
	18:20h	Informació sobre el Pla de Clavegueram	Alejandro Ortiz. Barcelona Cicle de l'Aigua SA
	18:40h	Dinàmiques participatives de treball	Anthesis Lavola
2	19:05h	Informació sobre el dipòsit de regulació d'aigües pluvials de Rambla Prim	Oscar Esbrí, Barcelona Cicle de l'Aigua SA
3	19:15h	Espai preguntes i debat	Anthesis Lavola
	20:00h	Tancament de la sessió	Carme Ruiz, de Comunicació i Participació. Ecologia Urbana

1.2 Metodologia de treball

La sessió de treball s'ha dividit en tres moments diferenciats:

- Una primera part informativa durant la qual l'equip de BCASA ha fet una **exposició dels principals aspectes del Pla de Sanejament de la Ciutat**.
- Una segona part de debat a través de la dinamització de 4 apartats, durant la qual s'han recollit **valoracions i aportacions de la ciutadania**.
- Una tercera part on s'ha presentat el **projecte del dipòsit de Rambla Prim** i s'ha deixat temps per tal que les persones participants puguin fer preguntes i comentaris al respecte.

Aquesta sessió ha estat retransmesa en directe per el canal de *Youtube* del districte de Sant Martí, ja que ha coincidit amb un Consell de Barri.

Ha quedat enregistrada aquí: <https://www.youtube.com/watch?v=f4q60jXLaxk>

Participants:

En la sessió s'ha comptat amb la presència de tres representants de BCASA, una representant d'Ecologia Urbana, dues persones dinamitzadores d'Anthesis Lavola i un tècnic d'audiovisuals encarregat de l'emissió en directe per *YouTube*.

En la sessió de Zoom han participat fins un màxim de 10 persones com a representats de la ciutadania i fins un màxim de 13 persones seguint la sessió en *streaming*.

Sessió pas a pas

Fase 1

a) Pregunta de feedback

Abans de l'exposició, per trencar el gel, s'ha demanat a les persones assistents què creuen que és allò més important en el Pla.

b) Exposició del Pla

Per comunicar la informació del Pla, Alejandro Ortiz, Director de projectes i obres de BCASA, ha utilitzat una presentació en PowerPoint per comentar els objectius i fer un resum executiu del Pla.

Fase 2

a) Plantejament del debat dinamitzat

En aquest cas, en ser la darrera sessió, el debat s'ha iniciat a partir de l'exposició dels resultats de les trobades anteriors. A partir de l'explicació del resultat, s'ha convidat als participants a comentar, ampliar i validar-lo per tal de recollir les seves opinions. En tot moment s'ha animat a fer aportacions a través del xat a totes les persones que seguien la sessió per *Youtube*.

Fase 3

a) Exposició del dipòsit de regulació d'aigües pluvials de Rambla Prim

Per comunicar el projecte del dipòsit, l'Oscar Esbrí Cap de Servei de Projectes de BCASA, ha exposat en Power Point les principals característiques d'aquesta actuació.

b) Espai obert d'opinions i preguntes

Per resoldre els dubtes de les persones participants en relació a les actuacions desenvolupades al seu districte, s'ha deixat un espai obert per formular preguntes directament obrint el micròfon del *Zoom* o a través del xat de *Youtube*.

c) Tancament de la sessió

Un cop finalitzats el debat i l'espai obert, la Carme Ruiz d'Ecologia Urbana de l'Ajuntament de Barcelona ha fet el tancament de la sessió donant les gràcies per la participació tant en la sessió com en el directe.

2. Resultats de la sessió

En aquest apartat es presenten les aportacions realitzades al llarg de tota la sessió. La informació obtinguda s'organitza en subtemes en funció de cada un dels àmbits temàtics tractats.

La metodologia utilitzada ha permès que el debat fluís aportant crítiques constructives, suggeriments i idees a partir de les qüestions plantejades per les persones dinamitzadores.

En general el debat ha estat ric i fluid, així com força participatiu ja que es comptava amb aportacions dels dos grups de participants, de la sessió i del directe.

Seguidament s'exposen els principals aspectes destacats en cada una de les dinàmiques de participació proposades durant la sessió.

2.1 Resultat de les dinàmiques participatives de benvinguda

Per a iniciar la sessió s'ha formulat una pregunta i s'ha utilitzat l'aplicatiu *Mentimeter* per a recollir els resultats de manera individual i totalment anònima.

La pregunta i el resultat ha estat el següent:

Quines paraules imprescindibles creus que haurien de sortir en el redactat del Pla?

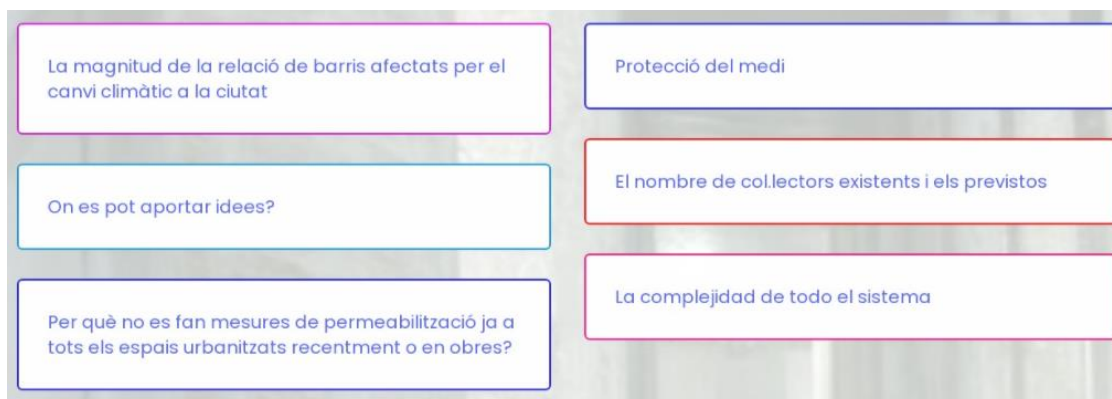
El resultat d'aquesta pregunta mostra una àmplia variació de paraules, moltes referides a infraestructures i a funcionament del clavegueram.

Com es pot comprovar per la mida de les paraules (com més grans són, més cops han estat escrites), les més habituals han estat *emergència climàtica* i *residus*.

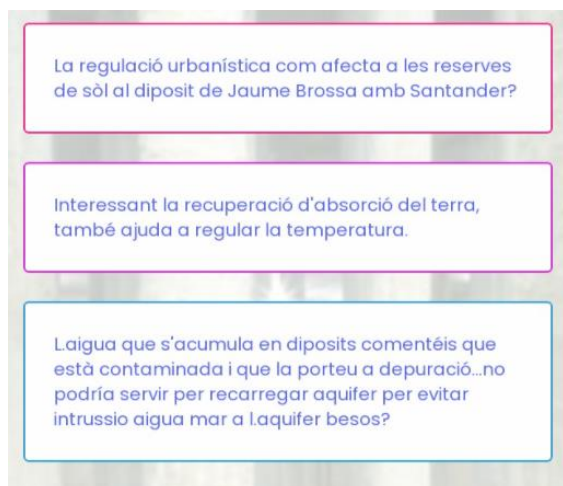
A banda d'aquestes, apareixen d'altres sobre el sistema de sanejament com *aprofitament aigües pluvials* o *infraestructura* i també sobre la seva relació amb el medi i la ciutadania com *protecció del medi*, *persones*, *veïns* o *sostenibilitat*.

Un cop feta la presentació del Pla, s'ha demanat a les persones presents que responguin a una segona pregunta també utilitzant l'eina digital *Mentimeter*.

La pregunta i el resultat és el següent:

Anota allò que més t'hagi sorprès de la presentació del Pla

preguntes.

A part de les aportacions rebudes a través del *Mentimeter*, també s'han recollit comentaris orals sobre la complexitat del sistema, el nombre de col·lectors existents i previstos o la quantitat de barris vulnerables que poden ser afectats pel canvi climàtic.

L'Alejandro Ortiz, de BCASA, ha donat resposta a totes les aportacions fetes per les persones participants i s'ha donat l'opció d'obrir els micròfons o usar el xat per a fer

En aquest sentit, s'han formulat les següents preguntes:

- *Com és que no es fan mesures de permeabilització a tots els espais en obres o urbanitzats recentment?* L'Alejandro Ortiz, informa que és el que ja s'està fent sempre que es pot, canviant el paradigma que hi havia hagut fins ara, aplicant tecnologies de drenatge urbà sostenible, recollides també al Pla Director Integral de Sanejament de la ciutat de Barcelona (PDISBA)
- *Es fa un ús social de l'aigua dels dipòsits pluvials o acaba llençant-se al mar?* Com a resposta es comenta que l'aigua es reté als dipòsits durant l'episodi de pluja intensa, després es retorna al sistema de clavegueram per arribar a la depuradora. Una vegada depurada aquesta aigua es reutilitza de vàries maneres: retornant-la al riu per garantir el cabal ecològic, com a aigua regenerada per omplir cisternes, sistemes de reg, etc. I la resta s'aboca a mar.

2.2 Resultats de les dinàmiques

Tal com s'ha comentat abans, en aquesta ocasió s'han iniciat les dinàmiques a partir de les respostes obtingudes en les sessions anteriors, convidant a les persones participants a sumar aportacions a aquests resultats previs i de punt de partida.

Dinàmica 1. Priorització entre dipòsits i col·lectors

Aquesta dinàmica s'ha presentat amb els 4 elements amb la màxima prioritització i s'ha explicat que en les altres 3 sessions s'ha arribat a aquest resultat després de definir més detalladament la funció de cada un d'ells. Les persones participants hi ha estat d'acord.

DIPÒSITS	G1	COL·LECTORS	G1
1. Dipòsits anti-inundacions Construcció de 38 dipòsits anti-inundacions (a més dels 12 ja existents).		Col·lectors de la xarxa primària o grans col·lectors	
2. Dipòsits anti-contaminació Construcció de 15 nous dipòsits anti-DSU, situats principalment a la façana marítima i façana de la llera del riu Besòs		Col·lectors de la xarxa local	

Dinàmica 2. Quins usos urbanístics creus més importants

En aquest cas s'ha fet una mitjana del resultat de les 3 sessions anteriors i s'ha comentat punt per punt. S'ha començat destacant les zones que tenien màxima puntuació: les zones de recàrrega de vehicles elèctrics, la combinació de 3 elements (com llac, font i pàrquing) i la de parcs i viviers, totes molt properes al 5.

Un dels participants pregunta si hi ha algun impediment per fer-ne un ús urbanístic i que s'hi facin habitatges. Des de BCASA es respon que és una

USOS URBANÍSTICS	G1				
Pàrquing	1	2	3	4	5
Amfiteatre	1	2	3	4	5
Llac i font	1	2	3	4	5
Parc, viviers	1	2	3	4	5
Zona de recàrrega de vehicles elèctrics	1	2	3	4	5
Combinació dels 3 elements: llac, font i pàrquing	1	2	3	4	5
Centres esportius, camp de futbol, bàsquet, rocòdroms	1	2	3	4	5
Aules ambientals	1	2	3	4	5

incompatibilitat per un tema d'higiene i salut. També es respon que hi ha incompatibilitat ja que aquest tipus d'instal·lacions necessiten moltes sortides d'aire, que farien difícils tenir habitatges a sobre.

L'Alejandro Ortiz comenta que no es fa en cap ciutat europea, i que no es contempla aquest ús urbanístic a sobre els dipòsits.

Des del directe, es fa l'aportació de que es podria fer un **punt d'informació cultural i de patrimoni** en el cas del Districte de Sant Martí, ja que han aparegut moltes troballes arqueològiques a la zona.

Després d'alguns comentaris, s'acorda que es considera que el resultat de la puntuació dels usos és bona i es deixa com s'ha mostrat.

Dinàmica 3. Quins són els problemes de sanejament

El dinamitzador llegeix totes les aportacions que s'han obtingut en les sessions anteriors. Un dels participants demana informació sobre la imatge que es veu en pantalla de la campanya: **Aquí comença el mar. No hi llencis res.**

La Pilar Gonzalo de BCASA, explica que la campanya, emmarcada dins de la Setmana de Prevenció de Residus, ha estat nominada a un premi europeu.

Des de la ciutadania es valora molt positivament aquest tipus de campanyes, ja que fan reflexionar i creen consciència. Una altra aportació d'una de les persones participants es que es podria fer el mateix en les platges ja que són els espais que, de manera més directa, es veuen afectats pels mals hàbits i les pràctiques incíviques.

La Pilar afegeix que la campanya ha anat acompanyada d'un equip d'agents cívics, que animaven a la reflexió i feien incís en els embussos que es poden generar els residus, principalment tovallolletes, a les depuradores d'aigües residuals, que malmeten les instal·lacions d'aquestes plantes de tractament i comprometen la qualitat del mar.

Respecte als problemes de sanejament, no es fan aportacions noves.

Dinàmica 4. Com ho fem arribar a la ciutadania

En aquesta part del debat, es mostra un recull de les preguntes que han sorgit en darreres sessions:

Què	Què és important que comuniquem?	Què fan d'essencial les SUDS a Barcelona?	Què pot provocar el canvi de mentalitat?	Què protegirà el Pla?	Què es veurà beneficiat?				
Com	Com comuniquem els beneficis que comporta tenir una bona Xarxa?	Com no infantilitzar la població?	Com han de ser les campanyes per arribar a tota la població?	Com fem notar la importància del clavagueram?	Com donar resposta als dubtes dels veïnats?	Com posar en valor la xarxa?	Com passar de persones afectades a persones beneficiades?	Com tenir en compte la facilitació de veïns i veïnes per conviure amb les obres?	Com donar a conèixer la necessitat i importància del Pla?
Qui	Qui cal que sigui informat? Tota la població!	Qui es veurà beneficiat?	Qui/quins canals són millor per fer-ho amb el Pla?	Qui ha de fer aquesta comunicació?	Quin canal?	A qui s'ha de dirigir?			
Quan	Quan s'ha empobrit el manteniment de la xarxa?	Quan finalitzaran les obres?	Quan es fan les campanyes?						
Per a què	Per a què cal que demanem la implicació de tothom?	Per a què cal donar importància a les SUDS?	Per a què servirà el Pla?	Per a què és important parlar del clavagueram?	Per a quin motiu no es comuniquen les virtuts del clavagueram?				

Es fa un repàs de les preguntes i es fa una aportació des de la ciutadania en relació a l'afirmació de '*no infantilitzar la població*', fent referència a que la població infantil és, moltes vegades, el sector de la població amb més consciència i sensibilitat ambiental.

2.3 Presentació del dipòsit de regulació d'aigües pluvials de Rambla Prim

Després de donar per tancades les dinàmiques, l'Oscar Esbrí de BCASA, explica una de les actuacions previstes i planificades al PDISBA, que és el dipòsit de regulació d'aigües pluvials de Rambla Prim. Durant l'exposició, explica els antecedents, objectius i beneficis, una descripció general, l'esquema del funcionament, com serà el procés constructiu a través d'un mètode invers, que pertorba menys al veïnat, i la urbanització de la superfície d'aquest.

Després de les explicacions, una persona pregunta com serien les entrades i sortides d'aquests dipòsits, al que s'explica que la porta és quelcom similar a la d'un pàrquing, que té accés a una planta '-1'.

Des del directe, l'Associació de Veïns i Veïnes de Sant Martí, també demana si a dalt de la Rambla Prim hi hauria possibilitat de fer un hort. La resposta és afirmativa, ja que el terreny de la superfície ho permetria.

2.3 Espai de preguntes i de debat

A continuació, es genera un espai obert per a preguntes i debat, amb un temps molt més extens que en sessions anteriors.

Des de l'associació '*Apropa't*' comparteixen una proposta que es va redactar el 2013 per a aprofitar l'antiga llera de la Riera d'Horta, amb un **dipòsit i un passeig en superfície**. S'explica que la proposta en aquell moment era fer un dipòsit, un talús i després horts i jardins, segons el que es preferís. El presenten amb la intenció de que si pot ser d'utilitat, el puguin enviar com a proposta per a tenir en compte.

A continuació, es genera el debat de si els **processos participatius de projectes a tan llarg termini**, tenen sentit o no, ja que potser no hi participa la població real que se'n veurà afectada (potser canvien les persones que hi viuen a prop). A més, es valora com a secundari, decidir per a què seran aquests usos, ja que fins que no es decideixi què es farà amb aquestes grans superfícies, no es podrà valorar si es consideren espais necessaris o no. Es comenta amb preocupació com l'endarreriment d'aquestes actuacions pot condicionar el desenvolupament urbanístic del sector Prim.

Des de BCASA s'explica que l'objectiu és buscar com es poden trobar noves respostes als problemes de sanejament de la ciutat a través de la restricció donada pels **usos urbanístics**. Per tant, valorar aquests usos és positiu en tant en quant l'obra hidràulica ha de fer-se prèviament a l'obra urbanística, així que sempre pot ser un impuls per obrir la reflexió sobre quins usos es podrien donar després a nivell de superfície.

Entre les persones participants es comenta, també, la importància de les **troballes arqueològiques** que hi ha en el territori, que cal tenir en compte quan es facin grans actuacions. L'Oscar Esbrí, explica que sempre que es fa una obra a Barcelona, hi és present el servei d'arqueologia per a protegir les possibles restes històriques.

Estretament relacionada amb la temàtica històrica, es parla de tenir en compte la importància del **Rec Comtal a Sant Andreu**, un antic canal romà que canalitzava l'aigua des del Besòs i

que va tenir una gran rellevància durant un mil·lenni, comenta un ciutadà. Des de BCASA es manifesta la intenció de mantenir aquests entorns amb gran importància històrica i de recuperar-los i protegir-los, per a posar en valor aquesta part de la nostra història.

Com a últimes opinions, es manifesta la incertesa que suposa que un projecte tan gran com aquest, no tingui una data concreta d'inici o una **planificació més específica** quan implica inversions econòmiques a la ciutat d'aquesta magnitud.

3. Tancament de la sessió

Per últim, es dona les gràcies per totes les contribucions i per la participació, tant des de la sessió de Zoom, com des de la sessió seguida en directe per YouTube.

Ha suposat una sessió altament participativa, amb moltes aportacions i opinions, manifestades de manera distesa i relaxada, generant un espai de participació ciutadana fructífer.